

לפרשת מטות – תשע"ד

עם שלא חי על חרבו

ישראל שטינמץ

וַיְדַבֵּר יְהוָה, אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר. נִקְּם, נִקְּמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מֵאֵת, הַמְּדִיָּנִים; אַחֵר, תֵּאַסֹּף אֶל-עַמִּיךָ. וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל-הָעָם לֵאמֹר, הִחְלִצוּ מֵאִתְּכֶם אַנְשִׁים לְצַבָּא; וַיְהִי, עַל-מִדְּוָן, לְתַת נִקְּמַת-יְהוָה, בְּמִדְּוָן. אֶלְף, לַמָּטָה, אֶלְף, לַמָּטָה--לְכָל מֵטוֹת יִשְׂרָאֵל, תִּשְׁלְחוּ לְצַבָּא. וַיִּמְסְרוּ מֵאֵלְפֵי יִשְׂרָאֵל, אֶלְף לַמָּטָה--שְׁנַיִם-עָשָׂר אֶלְף, חֲלוּצֵי צַבָּא. וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה אֶלְף לַמָּטָה, לְצַבָּא: אֹתָם וְאֶת-פִּינְחָס בֶּן-אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן, לְצַבָּא, וְכָלִי הַקֹּדֶשׁ וְחֻצְרוֹת הַתְּרוּעָה, בְּיָדוֹ. וַיִּצְבְּאוּ, עַל-מִדְּוָן, כְּאִשֶּׁר צִוָּה יְהוָה, אֶת-מֹשֶׁה; וַיַּהַרְגוּ, כָּל-זָכָר. וְאֶת-מַלְכֵי מִדְּוָן הָרָגוּ עַל-חַלְלֵיהֶם, אֶת-אֹיִ וְאֶת-רָקִים וְאֶת-צוּר וְאֶת-חֹזֶר וְאֶת-רְבֵעֵ--חַמְשַׁת, מַלְכֵי מִדְּוָן; וְאֵת בַּלְעָם בֶּן-בְּעוּר, הָרָגוּ בְּחֶרֶב. וַיִּשְׁבּוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-נָשֵׁי מִדְּוָן, וְאֶת-טַפָּם; וְאֵת כָּל-בְּהֵמָתָם וְאֶת-כָּל-מִקְנֵיהֶם וְאֶת-כָּל-חֵילָם, בְּזָזוּ. וְאֵת כָּל-עֲרֵיהֶם בְּמוֹשְׁבֹתָם, וְאֵת כָּל-טִירְתָם--שָׂרְפוּ, בְּאֵשׁ. וַיִּקְחוּ, אֶת-כָּל-הַשְּׁלָל, וְאֵת, כָּל-הַמְּלֻקוֹחַ--בְּאֵדָם, וּבְבִהְמָה. וַיָּבֵאוּ אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל-עֵדֹת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, אֶת-הַשְּׁבִי וְאֶת-הַמְּלֻקוֹחַ וְאֶת-הַשְּׁלָל--אֶל-הַמַּחֲנֶה: אֶל-עֵרְבַת מוֹאָב, אֲשֶׁר עַל-יַרְדֵּן יְרֵחוֹ.

בימים אלו ממש, ימים שעם ישראל מתמודד עם מלחמה קשה של אויביו בו, מופיעה בפרשתנו מלחמה שעשה משה, וממנה ננסה ללמוד מעט:

א. נקם, נקמת בני ישראל - לתת נקמת-יהוה, בְּמִדְּוָן. ה' קורא למלחמה נקמת בני ישראל, ומשה קורא לה נקמת ה' במדיין. המלחמה של עם ישראל אינה מלחמתו הפרטית. המלחמה של האומות בעם ישראל אינה נובעת מפני שלקחנו להם משהו, פגענו מהם או עשקנו אותם. לא פגענו במדיין ולא הרענו להם. הם נלחמים בנו מפני שהאידיאל שעם ישראל מלמד בעולם - של קדושה בחיי היום יום - הוא מאיים עליהם. הם לא רוצים שיהיה כזה עם קדוש בעולם.

כך גם המחבלים השונאים לנו. הם יורים עלינו טילים ונלחמים בנו, לא כי הרענו להם. הרישעה יודעת את זה בצורה אינסטינקטיבית. הרוע נלחם בישראל כי ישראל הם עם ה'.

ב. החלצו מאתכם אנשים לצבא - בעם ישראל, החיילים והמפקדים הם אנשים. כל אנשים שבמקרא לשון חשיבות. אנשים בעלי צורה ובעלי צלם אלוקים, אנשי מידות, אנשים ישרים ומשכילים. הצבא הישראלי אינו מורכב מאנשים בטלים ונמוכים, אוסף של פראי אדם, שהמקום היחיד שקלט אותם היה הצבא. הצבא בעם ישראל הוא צבא קודש של אנשים נעלים ומוסריים. עם ישראל לא יורה מתוך בתי ספר ומתוך נשים וילדים. עם ישראל אינו מחביא טילים מתחת לבתי ספר ובתי חולים. עם ישראל לא מקדש את האמצעים בדבר למטרת הניצחון. הוא תמיד עם קודש, גם בשדה הקרב, גם בשעות הקשות.

ג. אֶלְף, לַמָּטָה, אֶלְף, לַמָּטָה--לְכָל מֵטוֹת יִשְׂרָאֵל, תִּשְׁלְחוּ לְצַבָּא - הצבא בעם ישראל מורכב מכל שבטיו. שתים עשרה שבטים. כולם שותפים, כולם באחדות למען עם ישראל. זה כוחנו, באחדותנו.

ד. אֹתָם וְאֶת-פִּינְחָס בֶּן-אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן, לְצַבָּא, וְכָלִי הַקֹּדֶשׁ וְחֻצְרוֹת הַתְּרוּעָה, בְּיָדוֹ. גם הלחימה שהיא מצריכה השתמשות בכוחות הנמוכים של האדם של הרג וכיבוש, נעשים בעם ישראל לא באופן פראי וחייתי, אלא עם ההדרכה של הכהונה. כשעם ישראל יוצא למלחמה, הוא יוצא עם כהן, עם כלי קודש וחוצרות. גם כשהוא הורג הוא יעשה את זה כשהוא מוסרי ומכוון מטרה ספציפית ומוסרית. אין סתם התפרעות והשתחררות של הרג ואונס. אם עונשם של מדיין זה להרוג את הגברים ולשבות את כל שאר העם, הדבר יעשה במדויק. ללא זליגות

וללא נפילות מוסריות.

ה.. וַיָּבֹאוּ אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֶת הַשָּׁבִי וְאֶת הַמִּלְקוֹם וְאֶת הַשָּׁלֵל אֶל הַמַּחֲנֶה: גַּם הַחֲזֵרָה בַּסּוּיֹם הַמִּלְחָמָה נְעִשִׂית בַּסֵּדֶר. אִין הַתְּפָרְקוֹת וְהַתְּרוֹפְפוֹת. חוֹזְרִים אֶל מֹשֶׁה, אֶל הָאוֹר הַמוֹסְרִי שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל, אֶל אֲלֵעָזָר הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאֶל כָּל עִם יִשְׂרָאֵל שֶׁמַּחֲכָה לָהֶם. חוֹזְרִים הַבֵּיתָה לַחַיִּים נוֹרְמָלִים, אֶל הָאִשָּׁה וְהַיְלָדִים.

אשרי העם שאלו הם מלחמותיו. עם שלא חי על חרבו.

עם שיודע לצאת למלחמה עם מנת להגן על עצמו מפני אויביו, על שמנהל מלחמות קודש.

בתפילה לחזרתם של כל חיילי עם ישראל לביתם, בראים ושלמים בגופם ובנפשם, לאחר שהכריעו את כל הצרים לעם ישראל.